

Otizm Spektrum Bozukluğu

Doç. Dr. Dilek Sarıtaş Atalar

Vaka Örneği 1

Vaka Örneği 2

Tanı Koymanın Önemi

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞUNUN KISA TARİHİ

- Otizm ilk kez 1943 yılında psikiyatrist Leo Kanner tarafından tanımlanmıştır.
- Üç sapma alanı
 - sosyal izolasyon,
 - bozulmuş dil ve iletişim
 - basmakalıp davranışlar.

*Bazı çocuklar genellikle daha iyi bilişsel ve dil becerilerine sahipti ve "yüksek işlevli otizm" sahibi oldukları düşünülüyordu.

*Asberger Sendromu

Sosyal Biliş

- Ben ve diğerleri
 - duygu ve biliş
 - Dil ve anlam
-
- sosyal etkileşimde rol oynayan bilgiyi işleme, kodlama, depolama ve hatırlama gibi bilişsel süreçlerdir.
 - İnsanların kendilerini kuşatan fiziksel, sosyal çevrelerini ve çevreleriyle olan ilişkilerini, diğer insanlar ve kendileri hakkında nasıl izlenim oluşturduklarını, nasıl hissettiklerini ve düşündüklerini ve bu türden bir düşünce biçiminin yargıları ve davranışları nasıl etkilediğini incelemektedir.

- Göz teması, işaret etme ve ortak dikkat gibi basit ama temel davranışlar birbirine bağlı, koordineli gelişime katkı sağlar.
- Ortak dikkat, kişinin görsel dikkatini başka bir kişinin dikkatiyle koordine etme kapasitesidir.
- Ortak dikkate bağlı önemli bir gelişimsel başarı, çocuğun zihin kuramını içerir.

Zihin Kuramı

- Zihin kuramı ile çocuklar “bir başkasının bakışını takip etmeyi, mış gibi oyun oynamayı, başka bir kişinin kendisinden farklı bir inanca sahip olabileceğini [ve] şakaları ve ironiyi anlamayı öğrenir.

Yanlış İnanç Deneyi

Duyuşsal Sosyal Yetkinlik

- Duyuşsal sosyal yeterlilik, duyguları deneyimleme, başkalarına duygusal mesajlar gönderme ve başkalarının duygusal sinyallerini okuma kapasitelerinin koordinasyonunu içerir.

Otizm Spektrum Bozukluğu

• Otizm Spektrum Bozukluğu DSM-5 Ölçütü

A. Aşağıdaki belirtilerdeki gibi sosyal iletişimde ve sosyal etkileşimlerde yetersizlikler:

- Göz göze gelme, yüz ifadesi, beden dili gibi sözel olmayan davranışlarda yetersizlikler.
- Yaşıtlarıyla gelişim düzeyine uygun ilişkiler geliştirmede yetersizlikler.
- Diğer kişilere yaklaşmama, karşılıklı sohbet edememe, ilgilerin ve duyguların azalmış paylaşımı gibi sosyal ya da duygusal karşılık vermede yetersizlikler.

B. Aşağıdakilerden en az birinin varlığı ile kendini gösteren kısıtlı, yineleyici davranış örüntüleri, ilgiler ya da etkinlikler:

- Basmakalıp ya da yineleyici konuşma, motor hareketler ve nesne kullanımı.
- Sözel ya da sözel olmayan davranışta, rutinlere, ritüellere sıkı sıkıya uyma ya da değişime karşı aşırı derecede direnç gösterme.
- Eşyaların parçalarıyla sürekli uğraşıp durma gibi ilgilenme düzeyi ya da üzerinde odaklanma açısından olağan dışı ve çok sınırlı olan ilgi alanları.
- Duyusal uyaranlara karşı aşırı derecede ya da olağan dışı biçimde tepkisellik ya da ışıklara ya da dönen nesnelere aşırı derecede ilgi gösterme gibi duyusal çevreye olağan dışı ilgi.

C. Belirtilerin, erken çocuklukta ortaya çıkması.

D. Belirtilerin, işlevselliği sınırlandırması ya da bozması.

Semptomları, yetenekleri ve özellikleri birçok farklı kombinasyonda ve herhangi bir şiddet derecesinde ifade edilebildiğinden OSB bir spektrum bozukluğu olarak tanımlanmaktadır.

OSB «ya hep ya hiç» olgusu değildir.

- Zihinsel yetenek düzeyi: ileri derecede yetersizlikten ortalamanın üzerinde zekaya kadar değişir.
- Dil sorunlarının ciddiyeti: ses çıkarma ya da tamamen dilsiz olma.
- Yaşla birlikte değişen davranışlar: Bazı çocuklar çok az ilerleme kaydederken diğerleri konuşma geliştirir veya daha dışa dönük hale gelir.

Otizm Spektrum Bozukluğu

İki alanda eksiklikler ve belirgin bozulma ile karakterize edilir

Sosyal Etkileşim ve İletişim Eksikliği

- Sosyal-duygusal karşılıklılıktaki eksiklikler;
- Sosyal etkileşimler sırasında sözel olmayan iletişimdeki eksiklikler
- İlişkileri geliştirme ve sürdürmede eksiklikler

*her biri gelişimsel normlara göre değerlendirilir

- OSB'li çocuklar, sosyal ipuçlarına karşı sınırlı duyarlılığa sahiptir, karmaşık duyguların ve günlük yaşamdaki zihinsel durumların tanınmasında güçlük yaşarlar ve diğer insanlarla deneyimlerini veya duygularını çok az paylaşırlar.
- Bu çocuklar, tanıdık bir kişiyi selamlarken gerekli olan sosyal, iletişimsel ve duygusal davranışları bütünleştirmede büyük zorluk yaşarlar.
- İnsanları sosyal partnerler olarak anlamamaları, insanlara nesne muamelesi yapmalarına ya da hareketlerini diğer insanların vücut kısımlarına yöneltmelerine yol açabilir.
- Ayrıca, başkalarının sosyal davranışlarını taklit etmede, başkalarıyla dikkat odağını paylaşmada ve hayali oyunlara katılmada zorluklar sergileyebilirler.

İnsanlarla iletişim eksikliği ve nesnelere artan etkileşim arasındaki çarpıcı dengesizlik, OSB'li küçük çocukları hem normal gelişim gösteren küçük çocuklardan hem de diğer nörogelişimsel bozukluklara sahip yeni yürümeye başlayan çocuklardan ayırır.

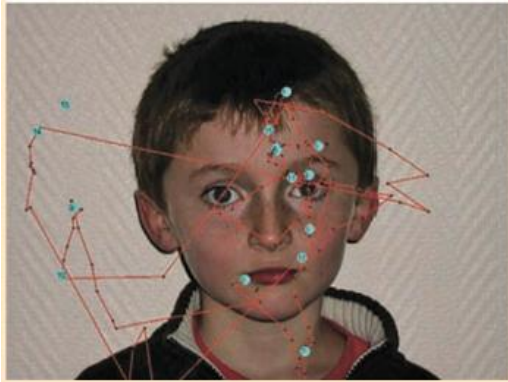

FIGURE 7:1 Fixations and visual trajectories for a typical individual (top photo) and for a child with autism spectrum disorder (bottom photo).

- OSB'li çocuklar, yüzleri ve yüz ifadelerini atipik bir şekilde işlerler.
- Duyguların yüz ifadelerini tanımada-özellikle korkuyu tespit etmede eksiklikler gösterirler.
- Bu çocuklar için, insanlarla doğrudan göz teması, artan deri iletkenliği ve beynin korkuyla ilişkili bölgelerinde (amigdala) beyin aktivitesinin gösterdiği gibi, yüksek bir fizyolojik reaksiyon üretebilir.
- OSB'li bireylerde atipik yüz işleme, yüz algılama için daha az genelleştirilmiş veya daha dar bir sinir ağına sahip olmalarıyla ilişkili olabilir, bu da sosyal ilgilerinin azalmasına katkıda bulunabilir.

- OSB'li çocuklar tipik olarak 9 ila 14 aylıkken ortaya çıkan **ortak dikkatte** bozulmalar gösterirler.
- Kendileri için bir şey yapılmasını istediklerinde bir kişiye bir nesne getirebilir veya bir nesneyi işaret edebilirler fakat etkileşim için ilgilerini ve dikkatlerini başka biriyle paylaşma konusunda çok az istek gösterirler.
- Yaşamın ilk yılında düşük kaliteli göz teması ve gülümseme, yaşamın ikinci yılında ortak dikkatteki eksikliklerin habercisidir.

OSB'li Çocuklarda Bağlanma

- OSB'li çocukların bağlanma becerilerinde evrensel bir eksiklik yoktur. Fakat normal gelişim gösteren çocuklara göre annelerine biraz daha düşük güvenli bağlanma sergilerler.
- Daha düşük güvenli bağlanma oranları, genellikle daha düşük zihinsel yeteneğe ve daha yüksek OSB şiddetine sahip çocuklarda görülür.
- OSB'li küçük çocuklarda bebek-anne bağının kalitesi, sosyal becerilerin gelişimi için önemli olan çocuğun oyun davranışının gelişimine önemli ölçüde katkıda bulunur.

- Eksiklik, sosyal bilgileri anlama ve bunlara yanıt verme yeteneklerinde görülür.
- Ebeveynlerine bağlanmış olsalar da, bunu gösterme biçimleri olağandışıdır ve "okunması" zordur.
- Ebeveynler çocuklarının hiç bağlanmadığını hissedebilir ve çocuğun bağlanma davranışına tipik olarak eşlik eden kucaklama, uzanma ve tepki gösterme eksikliği nedeniyle cesaretleri kırılabilir.

- Göz teması
- Sosyal Konuşma
- Ortak Dikkat
- Taklit
- Oyun*
- Bağlanma
- Akranlarla ilişkiler
- Duygusal Gelişim

OSB'li Çocuklarda Dil Kullanımı

- Tipik gelişim gösteren çocuklara karşılık OSB'li çocuklar, gelişimlerinin erken dönemlerinde ortaya çıkan ve devam eden iletişim ve dilde ciddi anormallikler gösterirler (gecikme ve sapma).
- Otizmli çocuklar dili, bir yapbozu tamamlama zevkini paylaşmak gibi sosyal amaçlardan çok, tatlı yemek gibi araçsal nedenlerle kullanırlar
- Yalnızca dil gecikmesi ve bozukluğu (sözlü dili edinme ve kullanmada) gösteren çocuklara OSB tanısı konmaz; bunun yerine DSM-5 sosyal iletişim bozukluğu kategorisi kriterlerini karşılayabilirler.

- OSB'li çocuklarda dil bozuklukları, ifade edici iletişimde gecikmeler anlama bozukluğu ve garip ifadeler dahil olmak üzere birçok düzeyde ortaya çıkar.
- ***Zamirleri ters kullanma*** yaygın bir dil bozukluğudur ve çocuk şahıs zamirlerini duruma uyacak şekilde değiştirmeden tam olarak işittiği gibi tekrarladığında ve kendilerini belirtmek için «o» veya kendi isimlerini kullandığında ortaya çıkar.

- Dil kullanımını gelişen OSB'li çocuklar bunu genellikle 5 yaşından önce yaparlar.
- OSB'li çocukların %30 ila %40'ı dili etkin kullanma becerisi geliştirmez.
- Herhangi bir dil kullanmayabilirler veya belirli durumlarda kullandıkları az sayıda tek kelime ve sabit ifadelere sahip olabilirler.
- Konuşması olmayan veya çok kısıtlı olan OSB'li çocuklar, annelerinin elini istedikleri yöne çekmek veya açılması için ona bir kutu getirmek gibi ilkel iletişim biçimlerine güvenirlirler.

Tekrarlayıcı Davranış ve Sabit İlgî

- Basmakalîp veya tekrarlayan konuşmayı, motor hareketleri veya nesnelerin kullanımını içerebilir.
- Rutinlere veya ritüelleştirilmiş kalıplara aşırı bağıllık veya değışime direnç
- Yoğunluk veya odak açısından atipik olan oldukça sınırlı ilgi alanları

duyusal uyarıma atipik duyarlılık veya duyusal ortamın yönlerine atipik ilgi

- OSB'li çocuklarda yaygın bir tekrarlayıcı konuşma türü olan ve çocuğun duyduğu kelimeleri veya kelime kombinasyonlarını tekrar etmesine ekolali denir.

- El çırpma veya kalem çevirme gibi kendi kendini uyaran ve tekrarlayıcı davranışlar, normal gelişim gösteren çocuklarda ve diğer nörogelişimsel bozuklukları olan çocuklarda da ortaya çıksa da, OSB'si olanlarda daha sık ve kalıcıdır.
- Parmakları gözlerin önünde hareket ettirmek gibi belirli bir kendi kendini uyaran davranış, çocukluktan yetişkinliğe kadar devam edebilir.
- Kendini uyarma, ışıklara bakma, sallanma veya nesnelere koklama gibi bir veya daha fazla duyuyu içerebilir.

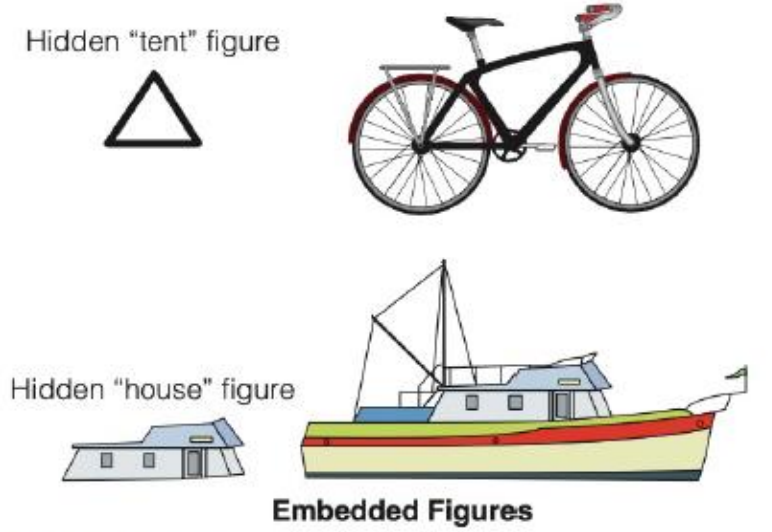
Pek çok teori geliştirilmiş olmasına rağmen, OSB'li çocukların kendini uyarma ve diğer tekrarlayıcı davranışlarda bulunmalarının kesin nedenleri bilinmemektedir.

Zihinsel Eksiklikler Ve Güçlükler

- Zihinsel yetersizlik, OSB'li çocuklarda yaygındır ve daha sonraki işlevselliklerin güçlü bir göstergesidir.

OSB'li bireylerin temel sorunlarının bir kişinin, başkalarının isteklerinin, inançlarının, niyetlerinin ve duygularının kendisinden farklı olabileceğine ilişkin anlayışı ifade eden «**zihin kuramı**»nda bozulmalar olabileceği ileri sürülmüştür.

OSB'li çocuklarda, planlama ve organize etme, yeni ve öngörülemez ortamlarda bilgiyi işleme ve genelleme gibi bilişsel işlevlerdeki güçlükler yürütücü işlevlerde genel bir eksikliğin varlığı düşündürür.

● **FIGURE 6.4** | Embedded Figures Test: Children with ASD perform relatively well on tasks that require attention to details of a figure rather than the overall pattern.

Cinsiyet Farkı

- Erkeklerde kızlara göre yaklaşık dört ila beş kat daha yaygındır.
- OSB tanılı kızlar daha ciddi zihinsel yetersizliğe sahip olma eğilimindedir.
- Zihinsel bozukluğu olmayan OSB'li kızlara daha geç yaşta tanı konma ihtimali yüksektir.
- Erkeklerle karşılaştırılabilir düzeyde yüksek OSB semptom şiddeti olan kızlara tanı konma olasılığı daha düşüktür. Yanlılık? x Daha iyi başa çıkma?
- Klinik profiller oldukça benzer fakat bilişsel profilde farklılıklar olabiliyor. Kızlar daha fazla taklit oyunu oynuyor.

Neredeyse tüm çocuklar için otizm spektrum bozukluğu ömür boyu süren bir bozukluktur.

OSB'li çocukların belirtileri zamanla değişir.

ARA

10:40 da başlayacağız

OSB'nin Etiyolojisi

- OSB, genetik ve çevresel risk faktörlerini içeren çok sayıda nedeni olan biyolojik temelli bir nörogelişimsel bozukluktur.
- OSB'yi anlamak için erken gelişimdeki sorunlar, genetik etkiler ve nöropsikolojik ve nörobiyolojik bulgular dikkate alınmalıdır.

Erken Gelişimdeki Sorunlar

- OSB'li çocuklar doğum öncesinde, doğumda veya doğumdan hemen sonra diğer çocuklara göre daha fazla sağlık sorunu yaşarlar.
- Anne yaşının artması, OSB riskinin %38 artmasıyla ve babanın yaşının aynı şekilde artmasının da riskin %22 artmasıyla ilişkilendirilmektedir.

Genetik Etkiler

- Spesifik kromozomal anomaliler ve gen bozuklukları ile ilgili çalışmalar, aile ve ikiz çalışmalarından elde edilen bulgular ve spesifik gen çalışmaları, OSB'de genetik faktörlerin önemli bir rolü olduğunu göstermektedir.
- OSB, çoklu genlerdeki nadir mutasyonlardan ve eşzamanlı genetik varyasyonlardan kaynaklanan karmaşık bir genetik bozukluktur. Paylaşılan çevresel deneyimler ve epigenetik faktörler de söz konusu olabilir.

KROMOZOMAL VE GEN BOZUKLUKLARI

- OSB'li çocukların yaklaşık %2 ila %3'ünde Kırılgan X anomalisi keşfedilmiştir.
- Genel olarak, OSB'li bireylerin kromozomal anomaliler için yaklaşık %5 gibi yüksek bir riski vardır.
- Tipik olarak çocuklukta başlayan ve aynı zamanda tek bir gendeki mutasyonların neden olduğu nadir bir tümör sendromu olan nörofibromatozis tip 1 (NF1) hastalarında artan oranda OSB özellikleri tanımlanmaktadır.

Aile ve İkiz Çalışmaları

- OSB riski genetik akrabalık ile artar. Bazı araştırmalarda, OSB'li bireylerin kardeşlerinde %15 ila %20 kadarının da bozukluğa sahip olduğu bulunmuştur.
- OSB'li çocukların aile üyeleri, normalden daha yüksek oranlarda sosyal ve dil eksiklikleri ve OSB'de bulunanlara çok benzeyen ancak daha az şiddetli olan olağandışı kişilik özellikleri sergilerler.
- OSB'li çocuklar ve normal kardeşler için benzer nörofizyolojik bağıntılar bildirilmektedir.

Beyin Anormallikleri

- Mevcut araştırmalar, OSB'nin davranışsal özelliklerinin nöral gelişimdeki erken bozukluklarla uyumlu beyin yapısındaki ve işleyişindeki anormalliklerden kaynaklanabileceğini düşündürmektedir.

- Beyin görüntüleme çalışmaları, beyin gelişimindeki yapısal ve işlevsel anormallikleri veya OBS semptomlarıyla ilişkili tutarlı bir şekilde lokalize beyin lezyonlarını araştırmaktadır.
- Lokalize beyin anormallikleri açısından, çalışmalar sürekli olarak serebellumda ve medial temporal lobda ve ilgili limbik sistem yapılarında yapısal anormallikler tanımlamıştır.
- Serebellumun belirli alanlarının, OSB'li gençlerde normalden önemli ölçüde daha küçük olduğu bulunmuştur.
- İkinci bir lokalize beyin anormalliği medial temporal lobda ve amigdala ve hipokampus gibi bağlantılı limbik sistem yapılarındadır.
- OSB'li bireylerde beyin metabolizması çalışmaları, frontal ve temporal loblarda kan akışının azaldığını göstermektedir.

- OSB, beynin bir bölümündeki lokalize bir anormallikle değil, OSB'nin temel özelliklerinin altında yatan beyin ağları arasındaki normal bağlantı ve iletişim eksikliğiyle temsil edilir.

- OSB'nin nasıl geliştiğini anlamak için bir risk ve uyum modeline ihtiyaç vardır.
- Genetik ve çevresel faktörler beyin gelişiminde anormalliklere ve bu da çocuğun bilgiyi işleme ve çevresiyle etkileşim kurma biçiminde genelleştirilmiş rahatsızlıklara yol açar.
- Bu rahatsızlıkların, duyarlılığın erken dönemlerinde beyin gelişimini etkileyen kritik girdileri bozması muhtemeldir.
- Bu nedenle, çocuğun erken OSB riski ile sonraki sonuçlar arasındaki ilişkiye, çocuğun çevresiyle nasıl etkileşime girdiği ve çevresine nasıl uyum sağladığı modere edecektir.

Değerlendirme ve Tanı

- Değerlendirmedeki ilk konu, sosyal ve iletişim eksiklikleri ve tekrarlayan davranışlarla ilgili temel semptomların mevcut olup olmadığı ve bu eksikliklerle ilişkili bozulma derecesidir.
- Karmaşık tanıların karmaşık değerlendirmeler gerektirdiği göz önüne alındığında, tıbbi, psikolojik, konuşma ve dil ve diğer profesyonellerden oluşan disiplinler arası ekipler en etkili değerlendirmeleri sağlar.
- Aile hekimleri ve çocuk doktorlarına sağlıklı çocuk ziyaretlerinin bir parçası olarak kısa değerlendirme artık standarttır.

Ebeveyn Görüşmesi

Kontrol Listeleri, Derecelendirme Ölçekleri, Gözlemler

- Otizm spektrum bozukluğu değerlendirmeleri, genellikle zor olan teşhis sürecine yardımcı olmak için geliştirilmiştir ve geçerli, güvenilir ve pratik ölçümlerin tasarımı ve iyileştirilmesi, devam eden araştırmaların odak noktasıdır.
- Yaygın olarak kullanılan ve iyi desteklenen iki değerlendirme, Otizm Teşhis Gözlem Programı ve Revize Edilmiş Otizm Teşhis Görüşmesidir.
- Gözlemsel değerlendirmeler, eğitim ve uygulama gerektirir, ancak kapsamlı bir değerlendirmenin temel bileşenleridir.
- Zekanın değerlendirilmesi, kapsamlı değerlendirmenin temel bir bileşenidir.

Ayırıcı Tanı ve Eş tanı

- Dil bozuklukları dışlanmalıdır.
- Zihinsel gelişim bozukluğunun teşhisi özel dikkat gerektirir çünkü bazı çocuklara tek başına en iyi şekilde zihinsel gelişim bozukluğu, tek başına otizm spektrum bozukluğu veya her ikisi de teşhis edilir.
- OSB'li çocuklarda DEHB, tik bozukluğu, duygudurum bozuklukları ve anksiyete bozuklukları da sıklıkla teşhis edilmektedir.
- Beslenme sorunları ile mücadele eden OSB'li çocukların sayısı göz önüne alındığında, beslenme de dikkatlice değerlendirilmelidir.
- Devam eden ve/veya yeni sorunların uygun şekilde tanımlanması ve ele alınması için ergenlik ve yetişkinlikte tekrar değerlendirmeleri gereklidir.

Tedavi / Müdahale

- Davranışsal, eğitsel ve tıbbi tedaviler öğrenmeyi ve davranışı iyileştirebilse de OSB'nin ***bilinen bir tedavisi yoktur.***
- ***Çoğu tedavinin amacı,*** OSB'nin temel sorunlarını en aza indirmek, çocuğun bağımsızlığını ve yaşam kalitesini en üst düzeye çıkarmak ve çocuğun ve ailenin bozuklukla daha etkili bir şekilde başa çıkmasına yardımcı olmaktır.
- En fazla yarar, ebeveynleri içeren ve özel eğitim yöntemleriyle birlikte kullanılan, gelişim odaklı, erken davranışsal müdahalelerden gelmektedir

- İlişki kurma ve çocuğa öğrenmeye hazırlık becerilerini öğretme
- Çocuğun rahat hissetmesi ve ödüllerin belirlenmesi
- Çocuğun oyuncak kullanımını taklit etmek ve çocuğu tercih ettiği bir oyuncakla oynamaya teşvik etmek
- Hazırlık becerileri öğretimi için iki yaklaşım:
 - 1) ayrık deneme eğitimi: bir uyarının sunulması ve belirli bir yanıtın alınması için adım adım bir yaklaşımdır.
 - 2) tesadüfi eğitim: doğal olarak oluşan fırsatlardan yararlanarak davranışı güçlendirmeye çalışır.
- Müdahalelerin çoğu, bu yaklaşımların bir kombinasyonunu kullanır.

Yıkıcı Davranışları Azaltmak

- OSB'li küçük çocuklar, öfke nöbetleri veya nesnelere fırlatmanın yanı sıra kendi kendini uyarma, saldırganlık ve kendine zarar verme gibi birçok rahatsız edici ve engelleyici davranış sergiler.
- Bu davranışlar, tedavinin erken dönemlerinde çocuğun taleplere verdiği yaygın tepkilerdir ve eğer çocuk sosyal etkileşim ve iletişimin daha uyumlu biçimlerini öğrenecekse bunların ortadan kaldırılması gerekir.
- Kabul edilebilir davranışların ödüllendirilmesi, davranışın göz ardı edilmesi ve hafif ceza biçimleri dahil olmak üzere birçok prosedür yıkıcı davranışı ortadan kaldırmada etkilidir.

Uygun Sosyal Davranışın Öğretilmesi

- Küçük çocuklara, başkalarından aldıkları sevgiye karşılık vermelerini sağlayan gülümseme, sarılma, gıdıklama veya öpme davranışları yoluyla sevgiyi ifade etmenin yolları öğretilir.
- Sosyal etkileşimi geliştirmenin diğer yolları sosyal taklit oyunu ve etkileşim başlatma ve sürdürme, sıra alma ve paylaşma ve diğerlerini faaliyetlere dahil etme gibi belirli sosyal becerileri öğretmeyi içerir.
- Gelişimsel ve ilişkisel yaklaşımlar, oyunda sosyal ve duygusal davranışları öğretmek için çok sayıda fırsat içeren çocuk merkezli duyarlı etkileşimlerin ebeveyn kullanımını teşvik eder.

- Ebeveyn Destekli Çocuk Arkadaşlık Eğitimi Programları

Uygun İletişim Becerilerinin Öğretilmesi

- ***Edimsel konuşma eğitimi***, önce çocuğun seslendirmesini artıran, ardından seslerin ve kelimelerin taklidini, kelimelerin anlamlarını, nesnelere etiketlemeyi, sözlü isteklerde bulunmayı ve arzuları ifade etmeyi öğreten adım adım bir yaklaşımdır.
- Gelişimsel bir modele dayanan daha kapsamlı bir yaklaşım, ortak dikkat, sembolik oyun, katılım ve düzenlemeye odaklanan doğal oyun ve katılım temelli iletişim müdahalesini kullanmıştır.
- Bu yaklaşım, konuşma öncesi OSB'li çocuklarda sosyal iletişim sonuçlarının (örneğin, ortak dikkati başlatma, oyun çeşitliliği) ve davranışsal konuşma dilinin (örneğin, kendiliğinden iletişim, yeni kelimeler) iyileştirilmesinde etkili olmuştur.

Yürütücü İşlevlerle İlgili Müdahaleler

- Okul temelli bir program olan Unstuck and On Target (UOT), aynılık konusundaki ısrarı azaltmak ve esnekliği, hedef belirlemeyi ve planlamayı öğretmek için bilişsel-davranışçı stratejiler kullanır.
- UOT alan çocuklar problem çözme, esneklik ve planlama/organizasyon becerilerinde gelişme göstermektedir.
- Sınıflarında gözlemlendiklerinde UOT alan çocukların kurallara daha iyi uyabildikleri, geçişler yapabildikleri ve daha esnek olabildikleri görülmüştür.

Erken Müdahale

- Temel varsayım: nöral sistemlerin gelişimin erken dönemindeki esnekliği ve OSB'li çok küçük çocuklara yoğun ve oldukça yapılandırılmış deneyimler sağlamanın, gelişmekte olan beyinlerini başka türlü mümkün olmayacak sonuçlara izin verecek şekilde değiştirebileceği üzerinedir.
- OSB'li çocuklara yönelik yoğun müdahaleler genellikle 3 yaşından önce başlamaktadır - müdahale ne kadar erken olursa, sonuç o kadar iyi olacaktır.
- Kapsamlı erken müdahale programları, spesifik OSB tedavilerinin çoğunu içerir.

OSB'li çocuklar için en etkili müdahalelerin içerdiği özellikler

- **Erken:** OSB teşhisi ciddi olarak düşünülür düşünülmez müdahaleye başlayın.
- **Yoğun:** Çocuğun, yılda 12 ay, haftada en az 25 saat, sistematik olarak planlanmış, belirli hedeflere sahip gelişimsel olarak uygun eğitim faaliyetlerine aktif katılımı.
- **Düşük Öğrenci-Öğretmen Oranı:** Belirli bireyselleştirilmiş hedeflere ulaşmak için yeterli bire bir seferlik ve küçük grup eğitimine izin verin.
- **Yüksek Yapı:** Dikkat dağıtıcı unsurları en aza indirmek için öngörülebilir rutinler, görsel aktivite programları ve net fiziksel sınırlar kullanın.
- **Aile İçerme:** Ebeveyn eğitimi ile bir aile bileşeni ekleyin.
- **Akran Etkileşimleri:** Tipik olarak gelişen akranlarla etkileşim fırsatlarını teşvik edin.
- **Genelleme:** Çocuğa öğrenilen becerileri yeni ortamlarda ve durumlarda uygulamasını ve bu becerilerin kullanımını sürdürmesini öğretin.
- **Devam Eden Değerlendirme:** Çocuğun ilerlemesini izleyin ve gerektiğinde tedavide ayarlamalar yapın.

İlaçlar

- OSB'li birçok çocuk, en yaygın olarak antipsikotikler, antidepresanlar ve uyarıcılar olmak üzere psikotrop ilaçlar alır.
- Bazı ilaçlar, OSB'nin spesifik davranışsal semptomlarını ve ilişkili komorbid bozuklukları hafifletmede yardımcı olabilese de, faydaları sınırlıdır, çocuktan çocuğa değişir ve OSB'li çocukların temel eksikliklerini değiştirmez.
- Hem aşırı hem de yetersiz kullanımın potansiyel zararı ve özellikle çok küçük çocuklar için ilaçların etkinliğine dair sınırlı kanıt göz önüne alındığında, risklerinin, yararlarının ve maliyetlerinin dikkatlice değerlendirilmesi çok önemlidir.